

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีคุณภาพตามที่กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และสำรวจความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 2 การอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดทำเอกสารหลักสูตร โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
3. การตรวจสอบเอกสารหลักสูตร ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินหลักสูตร ตามวิธีปุยซองค์ (P.M.) เสนอหลักสูตรที่จัดทำขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งฉบับ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะประเมินหลักสูตร 3 ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมิน ส่วนแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ ใช้วิธีวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากง่าย

และตรวจสอบความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80 โดยนำไปใช้กับนักเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 37 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design

5. ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทุก ขั้นตอนมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ประชาชน นักเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นั้นมีความต้องการหลักสูตรท้องถิ่นที่มีการนำเอาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการปฏิบัติจริง และให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการทำงาน จนนำไปสู่การสร้างรายได้และสามารถนำไปเป็นอาชีพได้ด้วย และด้านการศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางพบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีนั้น มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดรายวิชาที่เป็นสาระเพิ่มเติมในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นั้นมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะ เกิดความรู้ และมีคุณธรรม โดยใช้การบูรณาการ และด้านการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษานั้น พบว่า โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยนำหลักสูตรไปทดลองใช้ นั้น มีความพร้อมในการสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร มีห้องเรียน ห้องคหกรรม อุปกรณ์ที่ผู้วิจัยต้องการใช้ในการจัดการเรียนการสอนครบถ้วน

2. ผลการจัดทำเอกสารของหลักสูตร ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและ ผู้เรียน

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกัน

3. ผลการตรวจสอบเอกสารของหลักสูตร จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร ใช้แนวการประเมินหลักสูตรแบบปยุตพงศ์ (P.M.) ซึ่งครอบคลุมกระบวนการประเมิน

3 ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ได้หลักสูตรที่มีค่า 11.43 ซึ่งสรุปตามเกณฑ์การประเมินได้ว่า หลักสูตรมีคุณภาพสูงหรือดีมาก และผลจากการประเมิน หลักสูตรโดยการแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่าหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ เนื้อหา อัตราเวลาเรียน หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เหมาะสมสอดคล้องกันและหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เหมาะสมกับผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปประกอบเป็นอาชีพได้ ตลอดจนการปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน

4. ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 37 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองพบว่า ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ มีนิสัยรักการทำงาน เช่น ปฏิบัติงานอย่าง คล่องแคล่ว เสร็จทันกำหนดเวลา ประณีต สวยงาม สะอาด ได้ผลงานตามที่กำหนด มีความตั้งใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ความร่วมมือในหมู่คณะ จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และคะแนนผลการปฏิบัติงาน (ภาคปฏิบัติ) ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่ม สมุนไพร มีคุณภาพสูงจึงทำให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนก้าวหน้าขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปฏิบัติงานและลักษณะนิสัยการปฏิบัติงานที่ดี สามารถเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตรได้

5. ผลการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในส่วนที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1, 4 และ 7 เพื่อให้ได้กระบวนการเรียนรู้ที่ สมบูรณ์ ครบคลุม เนื้อหาสาระ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถหาได้ รอบตัวผู้เรียนเอง และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ ในเรื่องของการทำโครงการ เพื่อให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการทำโครงการประกอบเครื่องดื่มสมุนไพร

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตร ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่ม สมุนไพร สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าได้หลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก สามารถนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหลักสูตรสอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น เหมาะสมสำหรับผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาทักษะทางการดำรงชีวิตและ

การอาชีพ เพราะว่าหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีระบบและวิธีการที่เหมาะสม 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหลายด้าน ได้แก่ การสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ของนักเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และประชาชนในท้องถิ่น ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เพราะจะช่วยให้ผู้วิจัยรู้และเข้าใจถึงขอบข่ายของเรื่องที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตร และรู้ถึงสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น รวมถึงการสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้อย่างตรงประเด็น จะทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบา ที่ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจากล่างสู่บน คือจากการวินิจฉัยความต้องการไปจนถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2537) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2537, หน้า 90) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาหลักสูตร มีประโยชน์เพื่อใช้ในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างยิ่ง

ขั้นที่ 2 การจัดทำเอกสารหลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้แนวการจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของกรมวิชาการ (2546) มาเป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารหลักสูตร โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงขั้นที่ 2 ขอบข่ายและสาระการเรียนรู้ 12 ปี ของสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 2 การอาชีพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน แล้วศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงขั้นที่ 2 เพื่อนำมา กำหนด สาระการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรว่า ผู้สร้างหลักสูตรจะต้องพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรกลางกับสภาพท้องถิ่น ดำเนินการเลือกเนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตรกลางที่เห็นว่าสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และหากสิ่งไหนไม่ครอบคลุมกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ก็ดำเนินการสร้างรายวิชาใหม่

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เป็นการประเมินค่าของหลักสูตรว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคปฏฺของค์

(P.M.) ซึ่งเป็น การประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้จริง เพราะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับหลักสูตร ที่สร้างเสร็จใหม่ ๆ ที่วิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ส่วน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร คือ จุดประสงค์ การเรียนรู้ การบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตัดสิน หลักสูตรว่าอยู่ระดับใด การดำเนินการดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดในการประเมินหลักสูตร ก่อนนำไปใช้ของ สจ๊วต อุทราพันธ์ (2532 ,หน้า 246) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเบื้องต้นของ หลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการทบทวนตรวจสอบ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นว่ามีสิ่งใดบกพร่องและสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการประเมิน หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่า P.M. เท่ากับ 11.43 ซึ่งสรุปตามเกณฑ์การประเมินได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากจุดประสงค์ การเรียนรู้ จะ ช่วยบอกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้โดยสอดคล้องกับกระบวนการ การเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้เป็นอย่างดี และการ วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้นั้น ก็ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนแสดงออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อการเรียนรู้จบสิ้นลง โดยผู้วิจัยเน้นพฤติกรรมที่ ให้ค่าในการเรียนรู้ในขั้นสูง เช่น การอธิบาย การบรรยาย การจำแนก แยกแยะ การประยุกต์ให้ กฎเกณฑ์ และรูปแบบการเรียนรู้ในขั้นสูง เช่น ความรู้แบบผสมผสาน ความรู้แบบแนวคิด แบบหลักการและการแก้ปัญหา ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรโดยเทคนิคปุ๋ยของค้ พบว่า หลักสูตรที่มีค่า P.M. ตั้งแต่ 10 – 18 หมายถึง หลักสูตรนั้นมีคุณภาพสูงหรือดีมาก (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2527, หน้า 271)

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยทำการสอนเอง โดยทำการทดสอบ ก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอนใน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และบันทึกพฤติกรรมระหว่างเรียนด้วยแบบสังเกตการ ปฏิบัติงาน หลังจากนั้น ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุด เดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่อง แล้วจึงนำผลที่ได้ไปปรับปรุงต่อไป ซึ่งวิธีการดังกล่าว สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2534, หน้า 69 –72) กล่าวว่า “หลักสูตรท้องถิ่น เมื่อร่างเรื่อง เนื้อหาสาระ เสร็จเรียบร้อยแล้ว แล้วควรจะนำไปทดลองใช้และปรับปรุง พัฒนาให้เกิดความสมบูรณ์และเหมาะสมตามเจตนารมณ์” ผู้วิจัยได้จัดหน่วยการเรียนรู้ขึ้นทั้งหมด 8 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเรื่องสมุนไพร การเลือก ใช้ เก็บ รักษา เครื่องมือ และสถานที่ผลิต เครื่องดื่มสมุนไพร หลักการผลิตและการจัด จำหน่าย การออกแบบและเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ คุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

การจัดทำโครงการ การปฏิบัติตามแผนโครงการ การอภิปรายและสรุปผลการการปฏิบัติโครงการ นอกจากนั้นยังเป็นการบูรณาการระหว่างวิชาโดยนำสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย สังคมศึกษาฯ ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ มาร่วมจัดการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา การพูด การเขียน การค้นคว้า การรายงานผล ได้ปฏิบัติการทำโครงการตามความสนใจ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, หน้า 50) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบเข้าใจ จำได้ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ สิ่งที่มีในชีวิตประจำวัน และสามารถนำเอาความรู้มาประยุกต์ใช้ให้มีความหมายต่อชีวิตจริง

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตร มาปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรท้องถิ่นมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ โดยปัญหาที่ผู้วิจัยพบให้การจัด การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ที่ 1 รู้ โดยผู้เรียนศึกษาความรู้เรื่องสมุนไพรจากเอกสาร และจาก วิดีทัศน์ นั้นไม่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียน ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนจากสมุนไพรของจริง และในแผนการเรียนรู้ที่ 4 การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ ที่สื่อและอุปกรณ์ของผู้สอนไม่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงให้ผู้เรียนไปหาสื่อรอบตัวจากร้านค้าต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบโดยใช้ ความคิดสร้างสรรค์ และในแผนการเรียนรู้ที่ 7 การทำโครงการ ที่ผู้เรียนประสบปัญหาในการ จำหน่าย เพราะ ปัจจัยภายนอกส่งผล ผู้สอนจึงปรับปรุงวิธีการวางการตลาดให้ผู้เรียน ปรากฏว่า ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการจำหน่ายเครื่องดื่มสมุนไพรมากขึ้น จากการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 แผนนี้ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535) ที่ว่าการตัดสินใจต่อหลักสูตรภายหลังการประเมินหลักสูตร นำผลการประเมินมาพิจารณา ตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตร คือกรณีที่พบว่า หลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ นั้น มีบางสิ่งบางอย่างที่อยากจะ เพิ่มเติมให้ดีขึ้น และสงัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หลังจากที่ได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตร จะทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีความ เหมาะสมเพียงใด หากพบว่ามีข้อบกพร่องก็จะต้องทำการแก้ไขปรับปรุง

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น ๆ จัดกิจกรรมกลุ่ม ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรู้ การฟัง

ความรู้จากวิทยากร การลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวและใกล้ตัว รวมทั้งยังได้เรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ และปฏิบัติตามความถนัดของตนเอง โดยสภาพการเรียนรู้ก็เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็น สถานที่และ วัตถุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข การจัดกระบวนการดังกล่าว เป็นไปตามที่กรมวิชาการ (2544) ได้เสนอแนะกลวิธีการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีว่าผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระจากกลุ่มต่าง ๆ และฝึกให้เรียนสามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการเรียนรู้ เช่น กระบวนการทำงาน การบวนการคิด กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการทำงาน และได้ขึ้นงาน รวมทั้งสร้าง พัฒนางานและวิธีการใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่า “ควรให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีการสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้า แก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด สำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนและพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานได้อย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน” (กรมวิชาการ, 2544)

ด้านทักษะพิสัยและจิตพิสัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติงานและลักษณะนิสัยการทำงาน (ภาคปฏิบัติ) มีค่าเท่ากับร้อยละ 94 แสดงว่านักเรียนมีทักษะด้านการปฏิบัติงานและลักษณะนิสัยการทำงาน ในด้านการเตรียมอุปกรณ์ การเลือกวัสดุที่เหมาะสมกับงาน การปฏิบัติงานตามขั้นตอน การปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว เสร็จทันเวลาที่กำหนด มีความประณีต สวยงาม สะอาด ได้ผลงานตามที่กำหนดไว้ มีความตั้งใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และมีความร่วมมือกันในหมู่คณะ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจาก นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน เหมาะสมกับวัย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยจะเน้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งไปสอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2547, หน้า 33) ที่กล่าวว่า ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้อันเป็นทักษะที่สำคัญที่ช่วยให้ ผู้เรียนค้นคว้า และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการมีทักษะการคิด และทักษะทางสังคม อันเป็นทักษะสำคัญของกาใช้กระบวนการการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ ลาภาอุตม์ (2546, หน้า 51) พบว่าคะแนนด้านการปฏิบัติงานและคุณลักษณะนิสัยในการทำงาน ของนักเรียนสูงถึงร้อยละ 97.05 ทั้งนี้เพราะว่าผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัว จากการปฏิบัติจริงตามความสนใจ

จากผลการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 5 ในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัตนะ บัวสนธิ์ (2535, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง พบว่า หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา อุทโท (2541, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่อง การสอนกระต๊อบข้าว สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ได้หลักสูตรที่มีเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นกับผู้เรียน และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และในด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลนั้น มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และหลักสูตรครอบคลุมความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา แสงงาม (2541, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานมวย สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและหลังจากนำไปทดลองใช้พบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน สื่อ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันกับผลงานวิจัยของ พัทรี พงษ์สุภา (2544, บทคัดย่อ) เรื่อง งานใบตอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นเหมาะสมกับ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันดีมาก จากผลงานวิจัยของ อิทธิเดช น้อยไม้ (2545, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง นครปฐมบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลังจากทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับจังหวัดนครปฐมสูงขึ้น แสดงว่าการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ และเจตคติของนักเรียนได้จริง และจากงานวิจัยของ ปานเพชร ร่มไทร (2546, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าได้หลักสูตรสถานศึกษาที่อยู่ในระดับดีมาก หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ตลอดจน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ นวลจันทร์ ลาภาอุดม (2546, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชา การผลิตพืชสพริก ศรียา พบว่าได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและเหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1. การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ในสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อจะได้นำผลที่ได้จากการศึกษานั้นมาพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนต่อไป
2. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มสมุนไพร นี้เหมาะสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มสมุนไพร นี้เหมาะสำหรับโรงเรียนที่ต้องการจะพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานและลักษณะนิสัยการทำงานของผู้เรียน
4. ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร อาจมีการปรับขยายให้มากขึ้นได้ โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพที่เรียน และความพร้อมของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ในแขนงงานประดิษฐ์ และงานเกษตร
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นกับจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และช่วงชั้นอื่น ๆ ต่อไป